

18.11.24р. 45гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії М. Старицького, М.Кропивницького, П.Мирного та ін. Перші театральні трупи.. Популярність «театру корифеїв» в Україні та за її межами

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

ХІД УРОКУ

У першій половині XIX ст. було закладено основи українського театру. Нова українська література дала сильний поштовх розвитку театального мистецтва. Українська драматургія розвивалася в ході виникнення й становлення національного театру, була нерозривно зв'язана з ним загальними інтересами, спираючись на кращі здобутки усієї літератури, на драматургічні традиції І. П. Котляревського, Т. Г. Шевченка, М. Гоголя, Г. Квітка-Основ'яненко.

Основні жанри драматургії (КОНСПЕКТУЄМО)

Драматургія — сукупність драматичних творів певного письменника, народу, історичної епохи. (Українська драматургія, драматургія І. Карпенка-Карого, антична драматургія.)

Драма.

1. Один з основних родів художньої літератури, який, на відміну від епосу та лірики, розкриває життєві явища та людські характери

через розмови дійових осіб (діалоги та монологи) і призначений для сценічного втілення.

2. Один із трьох основних жанрів драматургії.

3. Драматичний твір, в основу якого покладено гострий життєвий конфлікт, напружену боротьбу та складні переживання героїв, але розв'язка не має трагічного характеру.

За жанрами драми (п'єси) поділяються на побутові, історичні, психологічні, мелодрами.

Комедія — драматичний твір, в якому відображається смішне в житті, висміюються негативні суспільні й побутові явища, риси людей. За жанрами комедії бувають сатиричні, ліричні, водевілі.

Трагедія — драматичний твір, в основу якого покладено гострий непримиримий і характерний для певної епохи конфлікт, а незвичайний герой, вступаючи в боротьбу з нездоланими в даній ситуації силами, часто гине.

В аматорських театрах виступали мандрівні трупи, а репертуар добирався з інтермедій, шкільної драми, російських трагедій.

Та унікальним явищем в історії світового сценічного мистецтва став театр «корифеїв».

Словникова робота

Звернемося до словничка і з'ясуємо значення слова корифеї та аматорський.

Корифей — (з грецької мови) - це керівник хору або заспівувач.

Аматорський — самодіяльний.

ПЕРЕГЛЯНЬТЕ

ВІДЕО <https://www.youtube.com/watch?v=jlQTPcn6dDk> - Валуєвський циркуляр і Емський указ.

ОЗНАЙОМТЕСЬ!!! (головне тезисно законспекуйте)

Тому з 1876 по 1881 роки українських театрів не існувало.

Але, так історично склалося, що у 1880 р. міністром внутрішніх справ було призначено графа М.Т. Лорик-Мелікова з величезними правами. Він вів боротьбу з революційним рухом і розумів, самими карательними мірами не можна протистояти, тому вирішив дещо послабити режим, це в історії пізніше назвали «диктатурою серця».

У 1881р. Кропивницький з українськими акторами отримав дозвіл на постановку «Наталки Полтавки». І вже восени 1882 р. Марко Кропивницький створив у Єлисаветграді українську професійну театральну трупу, для матеріального зміцнення якої та організації оркестру багато зусиль доклав Михайло Старицький.

«Зложилася трупа, - писав І.Франко про цей театральний колектив, - якої Україна не бачила ані перед тим, ані потому, трупа, котра робила фурор не тільки по українських містах, а й також у Москві та Петербурзі, де публіка часто має нагоду бачити найкращих артистів світової слави».

Українському професійному театру довелося зіткнутися зі значними труднощами. Продовжував діяти ганебний Емський указ, за яким заборонялися вистави українською мовою. Українські трупи не мали права інсценізувати п'єси іноземних авторів; вимагалось, щоб перед українською виставою у той же вечір виконувалася російськомовна вистава на стільки ж дій.

Ознайомтесь із новим матеріалом

Ми поговоримо про новий український театр, і в першу чергу про так званий театр корифеїв, який відомий актор і режисер К.С.Станіславський назвав «блискучою плеядою»

Найвизначніші діячі театру другої половини XIX ст.:

1. Марія Заньковецька - ознайомтесь із життєвими фактами за посиланням: <https://photo-lviv.in.ua/10-faktiv-z-zhyttya-aktorky-mariyi-zankoveczkoyi/>
2. Панас Саксаганський - ознайомтесь із життєвими фактами за посиланням: <https://ridna.ua/2020/05/27-travnia-160-rokiv-tomu-narodyvsia-panas-saksahans-kyu-odyn-z-koryfeiv-ukrains-koho-teatru/>
3. Микола Садовський - ознайомтесь із життєвими фактами за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=C2e0h9fLyt4>

4. Марія Садовська-Барілотті - ознайомтесь із життєвими фактами за посиланням: <https://rk.kr.ua/kropivnitskii-sogodni-vidznachajut-165-rokiv-vid-dnja-narodzhennja-spivachki-ta-aktorki-marii-sadovskoi-barilotti-foto>

5. Марко Кропивницький - ознайомтесь із життєвими фактами за посиланням: <http://slovopys.kubg.edu.ua/10-tsikavykh-faktiv-pro-marka-kropy>

[vnytskoho/#:~:text=%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%20%D0%9A%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%B1%D1%83%D0%B2%20%D1%88%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%BE%D1%8E.,%D0%99%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%BC%20%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%20%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%20%D0%9A%D1%96%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4.](#)

6. Михайло Старицький - ознайомтесь із життєвими фактами за посиланням: <https://art-area.com.ua/2017/06/10-zagadok-mihayla-staritskogo/>

Перегляньте статтю та відео в ній: <https://www.5.ua/kultura/persha-vystava-ukrainskoho-teatru-neimovirni-fakty-pro-teatr-koryfeiv-129519.html>

Заповніть таблицю (в зошитах)

Питання	Характеристика
Історія виникнення	
Основоположники	
Репертуар	
Особливості	

І все ж саме корифеї заклали основи національного драматичного мистецтва, класичного українського театру. Їхні традиції підхоплять і якісно розвинуть визначні вітчизняні майстри сцени й кінематографісти ХХ ст.

Домашнє завдання:

1. Зробити хронологічну таблицю дат життя І. Карпенка-Карого;
2. Прочитати п'єсу «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого.
3. Об'єднатись в групи та розробити інсценізацію уривків:
  1. П'єса «Наталка-Полтавка»;
  2. П'єса «За двома зайцями»;
  3. П'єса «Хазяїн»;
  4. «Кайдашева сім'я».